

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«Облік витрат діяльності підприємства»

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень
Код і найменування спеціальності	072 Фінанси, банківська справа та страхування
Тип і назва освітньої програми	Фінанси, банківська справа та страхування
Курс, семестр	4 курс, 7 семестр
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС – 4, Загальна кількість годин – 120, із яких: лекцій – 16 год., практичних занять – 24 год. Форма семестрового контролю – залік
Мова (-и) викладання	Державна
Навчально-науковий інститут / факультет, кафедра	Факультет обліку та фінансів, Кафедра обліку і оподаткування
Контактні дані розробника (-ів)	Яловега Людмила Василівна, к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування, корпус 4, кабінет 435а кафедра обліку і оподаткування liudmyla.ialovega@pdaa.edu.ua , uluanchenko@ukr.net https://www.pdaa.edu.ua/people/yalovega-lyudmyla-vasyilivna

МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Статус навчальної дисципліни	Вибіркова фахова навчальна дисципліна
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	Передумовою вивчення навчальної дисципліни є опанування здобувачами вищої освіти знань з наступних освітніх компонентів: Фінанси підприємств, Фінансовий облік, Фінансовий аналіз підприємств
Компетентності	ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. СК13. Здатність використовувати теоретичний і методичний інструментарій фінансового, облікового, статистичного та інвестиційного забезпечення розвитку підприємств аграрної сфери й інших галузей економіки
Програмні результати навчання / Результати навчання	ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати. ПР24. Визначати місце і значення облікової, аналітично-цифрової, статистичної та інформаційної систем у забезпеченні діяльності суб'єктів підприємницької діяльності.

РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)

Соціальні навички, формування яких забезпечує навчальна дисципліна:

- розвиток комунікаційних навичок;
- здатність брати відповідальність за прийняті рішення;
- здатність працювати в команді, вміння залагоджувати конфлікти;
- навички управління часом і розуміння важливості дотримання дедлайнів;
- здатність критично, логічно і системно мислити;
- прагнення до саморозвитку та засвоєння актуальних знань.

МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Сформувати у здобувачів вищої освіти необхідні теоретичні знання та практичні навички щодо обліку витрат діяльності суб'єктів господарювання

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
<p>Тема 1. Визнання витрат, об'єкти та завдання їх обліку. Класифікація витрат.</p> <p>Тема 2. Облік витрат операційної діяльності.</p> <p>Тема 3. Облік витрат виробництва.</p> <p>Тема 4. Облік витрат фінансової діяльності.</p> <p>Тема 5. Облік витрат інвестиційної діяльності.</p> <p>Тема 6. Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід).</p>	
МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ	
<p><i>словесні методи</i> (лекція, пояснення, бесіда);</p> <p><i>наочні методи</i> (демонстрування);</p> <p><i>практичні методи</i> (практичні роботи; робота з навчально-методичною літературою);</p> <p><i>методи формування пізнавальних інтересів</i> (метод відповідей на запитання і опитування думок здобувачів вищої освіти);</p> <p><i>методи стимулювання і мотивації обов'язку й відповідальності</i> (роз'яснення мети навчальної дисципліни; оперативний контроль;</p> <p><i>комп'ютерні, мультимедійні методи</i> (використання мультимедійних презентацій);</p> <p><i>методи усного контролю</i> (опитування; бесіда);</p> <p><i>методи письмового контролю</i> (контрольна робота; самостійна робота).</p>	
ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	
<p>Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання</p>	<p>Наведені у Додатку до силабусу</p>
ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ	
<p>- щодо термінів виконання та перекладання</p>	<p>Для досягнення цілей та завдань навчального курсу здобувачам вищої освіти необхідно опрацьовувати теоретичний матеріал та вчасно виконувати завдання як для практичних занять, так і для самостійної роботи. Терміни виконання завдань обумовлюються викладачем заздалегідь у відповідності тематичного плану (індивідуального плану здобувача вищої освіти). Поточний контроль здійснюється викладачем, який реалізовує освітній компонент. Результатами семестрового контролю є сума кількості балів за поточний контроль, набраних здобувачем вищої освіти впродовж семестру. Локальний нормативно-правовий акт, що регламентує процедуру здійснення поточного та семестрового контролю знань здобувачів вищої освіти, а також розкриває процедуру подання апеляції розміщено на веб сайті ПДАУ за посиланням: https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproocinyuvanny_a2023.pdf</p>
<p>- щодо академічної доброчесності</p>	<p>Здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись <u>Кодексу академічної доброчесності</u> та <u>Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету</u>, мають з'являтися на заняття вчасно, а під час онлайн занять вмикати камеру та мікрофон. Дотримання академічної доброчесності здобувачами передбачає: самостійне виконання завдань практичних занять та самостійної роботи, а також завдань поточного та підсумкового контролю; обов'язкове посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей у ході написання тез доповідей на наукові конференції; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації. Під час контрольних заходів заборонено списувати та використовувати мобільні пристрої, винятком використання мобільних пристроїв є он-лайн тестування. За списування під</p>

	час виконання завдань здобувачу вищої освіти знижується оцінка у відповідності до ступеня порушення академічної доброчесності. Нормативно-правове забезпечення академічної доброчесності, склад Групи сприяння академічній доброчесності у ПДАУ та інструменти популяризації принципів академічної доброчесності наведені на веб сторінці ПДАУ « <u>Академічна доброчесність</u> ».
- щодо відвідування занять	Відвідування здобувачами вищої освіти всіх видів навчальних занять є обов'язковим. Відмітка про відвідування занять здобувачами вищої освіти здійснюється викладачем у електронному журналі обліку аудиторної навчальної роботи викладача. Контроль за відвідуванням здобувачами вищої освіти навчальних занять здійснює декан факультету. Дані норми визначені <u>Положенням про організацію освітнього процесу у ПДАУ</u> .
- щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти	Здобувачі вищої освіти мають право на перезарахування результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera, ВУМ online, EdEra, Українська академія лідерства, Інша Освіта тощо або публікацією тез доповідей на наукових конференціях із наявним документальним підтвердженням. Порядок та процедури визнання й перезарахування результатів навчання, здобутих у неформальній / інформальній освіті як за освітнім компонентом, так і за його частиною регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті.
- щодо оскарження результатів оцінювання	Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження отриманих результатів оцінювання, процедура якого регулюється Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Гуцаленко Л. Управлінський облік: навч. посіб. К.ЦНЛ. 2020. 370 с.
2. Іванчук Н.В. Звітність підприємств : навч. посіб. Острого: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2021. 208 с.
3. Мельник С., Горбан І., Марушко Н., Фінансовий облік і звітність : навч. посіб. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 388 с.
4. Плаксієнко В., Яловега Л., Лега О., Прийдак Т., Мокієнко Т., Канцедал Н. Управлінський облік: навч. посіб. [для студ. вищих навч. закл.] 2-ге вид., перероб. і доп. Полтава : РВВ ПДАУ, 2023. 338 с.
5. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: Наказ Міністерства фінансів України № 318 від 31 грудня 1999 р. Верховна Рада України.

Допоміжна література

1. Акімова, Т., Распопова, Ю., Волященко, І. Теоретичні засади Організації обліку витрат виробничого підприємства. *Економіка та суспільство*. 2023. (52). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-52-46>
2. Первинний облік у сільськогосподарських підприємствах: навч. посіб. [для студ. вищих навч. закл.] / за ред. В. Я. Плаксієнка. Київ: Центр учбової літератури, 2020. 440 с.
3. Лега О. В., Мокієнко Т. В., Прийдак Т. Б., Сіренко О. В., Яловега Л. В. Облік витрат та калькулювання собівартості допоміжних виробництв у сільському господарстві. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 10. С. 40–47. DOI: 10.32702/2306-6814.2021.10.40.
4. Шевців Л.Ю. Управлінський облік : навч. посіб. Львів : Растр-7, 2022. 642 с.
5. Яловега Л. В., Лега О. В., Прийдак Т. Б. Управлінські рішення: аналіз релевантності облікової інформації. Причорноморські економічні студії. 2022. № 74. С. 227–233.

Інформаційні ресурси

1. Електронний репозитарій наукових публікацій ПДАУ.

2. Електронний каталог бібліотеки ПДАУ.
2. Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського.
3. Офіційний сайт Полтавської обласної універсальної наукової бібліотеки імені І.П. Котляревського

**Реквізити
затвердження**

Затверджено на засіданні кафедри обліку і оподаткування
Протокол від 2 вересня 2024 р. № 1

Додаток до силябусу

Схема нарахування балів із навчальної дисципліни

Назва теми / Форма семестрового контролю	к-ть занять	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
		виконання завдань на практичних заняттях*	опитування, бесіда**	тематична контрольна робота	виконання завдань самостійної роботи***	
Тема 1. Визнання витрат, об'єкти та завдання їх обліку. Класифікація витрат.	2	8	2		4	14
Тема 2. Облік витрат операційної діяльності.	3	12	2		4	18
Тема 3. Облік витрат виробництва.	3	12	2	8	4	26
Тема 4. Облік витрат фінансової діяльності.	1	4	2		4	10
Тема 5. Облік витрат інвестиційної діяльності.	1	4	2		4	10
Тема 6. Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід).	2	8	2	8	4	22
Разом	12	48	12	16	24	100

* виконання завдань на практичних заняттях оцінюється по 4 бали за кожне практичне заняття;

** опитування, бесіда оцінюється по 2 бали за кожну тему;

*** виконання завдань самостійної роботи оцінюється по 4 бали за кожну тему.

Шкала та критерії оцінювання

виконання завдань на практичних заняттях (у розрахунку за 1-не практичне заняття)

Кількість балів	Критерії оцінювання
4	здобувач вищої освіти отримує у випадку правильного виконання всіх завдань, які передбачені практичним заняттям, що свідчить про високий рівень володіння методичним інструментарієм економіко-математичних методів та моделей в обліку для розв'язання практичних завдань й інтерпретування отриманих результатів та вміння визначати місце облікової, аналітично-цифрової систем у інформаційному забезпеченні суб'єктів підприємницької діяльності.
3	здобувач вищої освіти отримує у випадку правильного виконання 80 % від усіх завдань, які передбачені практичним заняттям, що свідчить про достатній рівень володіння методичним інструментарієм економіко-математичних методів та моделей в обліку для розв'язання практичних завдань й інтерпретування отриманих результатів та вміння визначати місце облікової, аналітично-цифрової систем у інформаційному забезпеченні суб'єктів підприємницької діяльності.
2	здобувач вищої освіти отримує у випадку правильного виконання 60 – 70 % від усіх завдань, які передбачені практичним заняттям, що свідчить про середній рівень володіння методичним інструментарієм економіко-математичних методів та моделей в обліку для розв'язання практичних завдань й інтерпретування отриманих результатів та вміння визначати місце облікової, аналітично-цифрової систем у інформаційному забезпеченні суб'єктів підприємницької діяльності.
1	здобувач вищої освіти отримує у випадку правильного виконання 40 % від усіх завдань, які передбачені практичним заняттям, що свідчить про низький рівень володіння методичним інструментарієм економіко-математичних методів та моделей в обліку для розв'язання практичних завдань й інтерпретування отриманих результатів та вміння визначати місце облікової, аналітично-цифрової систем у інформаційному забезпеченні суб'єктів підприємницької діяльності.
0	здобувач вищої освіти отримує у випадку невиконання жодного завдання, які передбачені практичним заняттям, що не дає можливості оцінити його рівень володіння методичним інструментарієм економіко-математичних методів та моделей в обліку для розв'язання практичних завдань й інтерпретування отриманих результатів та вміння визначати місце облікової, аналітично-цифрової систем у інформаційному забезпеченні суб'єктів підприємницької діяльності.

опитування, бесіда (за 1 тему)

Кількість балів	Критерії оцінювання
2	здобувач вищої освіти отримує у випадку повної та чіткої відповіді, що свідчить про високий рівень володіння методичним інструментарієм економіко-математичних методів та моделей в обліку для розв'язання практичних завдань й інтерпретування отриманих результатів та вміння визначати місце облікової, аналітично-цифрової систем у інформаційному забезпеченні суб'єктів підприємницької діяльності.
1	здобувач вищої освіти отримує у випадку неповної та не чіткої відповіді, що свідчить про достатній рівень володіння методичним інструментарієм економіко-математичних методів та моделей в обліку для розв'язання практичних завдань й інтерпретування отриманих результатів та вміння визначати місце облікової, аналітично-цифрової систем у інформаційному забезпеченні суб'єктів підприємницької діяльності.

Кількість балів	Критерії оцінювання
0	здобувач вищої освіти отримує у випадку його неготовності відповідати на поставлені питання, що не дає можливості оцінити його рівень володіння методичним інструментарієм економіко-математичних методів та моделей в обліку для розв'язання практичних завдань й інтерпретування отриманих результатів та вміння визначати місце облікової, аналітично-цифрової систем у інформаційному забезпеченні суб'єктів підприємницької діяльності.

виконання тематичних контрольних робіт (за 1-у роботу)

Кількість балів	Критерії оцінювання
8	здобувач вищої освіти отримує у випадку правильного виконання всіх завдань, які передбачені тематичною контрольною роботою, що свідчить про високий рівень володіння методичним інструментарієм економіко-математичних методів та моделей в обліку для розв'язання практичних завдань й інтерпретування отриманих результатів та вміння визначати місце облікової, аналітично-цифрової систем у інформаційному забезпеченні суб'єктів підприємницької діяльності.
6	здобувач вищої освіти отримує у випадку виконання всіх завдань, які передбачені тематичною контрольною роботою, проте з допущеними незначними арифметичними помилками, що свідчить про достатній рівень володіння методичним інструментарієм економіко-математичних методів та моделей в обліку для розв'язання практичних завдань й інтерпретування отриманих результатів та вміння визначати місце облікової, аналітично-цифрової систем у інформаційному забезпеченні суб'єктів підприємницької діяльності.
4	здобувач вищої освіти отримує у випадку виконання всіх завдань, які передбачені тематичною контрольною роботою з допущенням значних помилок методичного та / або арифметичного характеру (або у випадку правильного виконання 80 % завдань, які передбачені тематичною контрольною роботою), що свідчить про достатній рівень володіння методичним інструментарієм економіко-математичних методів та моделей в обліку для розв'язання практичних завдань й інтерпретування отриманих результатів та вміння визначати місце облікової, аналітично-цифрової систем у інформаційному забезпеченні суб'єктів підприємницької діяльності.
2	здобувач вищої освіти отримує у випадку виконання всіх завдань, які передбачені тематичною контрольною роботою з допущенням значних помилок методичного та / або арифметичного характеру (або у випадку правильного виконання 60 % завдань, які передбачені тематичною контрольною роботою), що свідчить про достатній рівень володіння методичним інструментарієм економіко-математичних методів та моделей в обліку для розв'язання практичних завдань й інтерпретування отриманих результатів та вміння визначати місце облікової, аналітично-цифрової систем у інформаційному забезпеченні суб'єктів підприємницької діяльності.
0	здобувач вищої освіти отримує у випадку не виконання жодного завдання, які передбачені тематичною контрольною роботою, що не дає можливості оцінити його рівень володіння методичним інструментарієм економіко-математичних методів та моделей в обліку для розв'язання практичних завдань й інтерпретування отриманих результатів та вміння визначати місце облікової, аналітично-цифрової систем у інформаційному забезпеченні суб'єктів підприємницької діяльності.

виконання завдань для самостійної роботи (за 1 тему)

Кількість балів	Критерії оцінювання
4	здобувач вищої освіти отримує у випадку правильного виконання всіх завдань винесених на самостійну роботу, що свідчить про високий рівень володіння методичним інструментарієм економіко-математичних методів та моделей в обліку для розв'язання практичних завдань й інтерпретування отриманих результатів та вміння визначати місце облікової, аналітично-цифрової систем у інформаційному забезпеченні суб'єктів підприємницької діяльності.
2	здобувач вищої освіти отримує у випадку правильного виконання 70-80 % від усіх завдань винесених на самостійну роботу або виконання всіх завдань винесених на самостійну роботу з допущеними арифметичними / методичними помилками, що свідчить про достатній рівень володіння методичним інструментарієм економіко-математичних методів та моделей в обліку для розв'язання практичних завдань й інтерпретування отриманих результатів та вміння визначати місце облікової, аналітично-цифрової систем у інформаційному забезпеченні суб'єктів підприємницької діяльності.
0	здобувач вищої освіти отримує у випадку не виконання завдань винесених на самостійну роботу, що не дає можливості оцінити його рівень володіння методичним інструментарієм економіко-математичних методів та моделей в обліку для розв'язання практичних завдань й інтерпретування отриманих результатів та вміння визначати місце облікової, аналітично-цифрової систем у інформаційному забезпеченні суб'єктів підприємницької діяльності.